

GÜVENLİK VE SAVUNMA STRATEJİLERİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ AYLIK BÜLTENİ

İSÜ | İSTİNYE
ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL

19
MAYIS

ATATÜRK'Ü ANMA
GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI

Kutlu Olsun

PROF. DR. ERKAN İBİŞ
REKTÖR

MAYIS 2024

PUTİN'İN NÜKLEER SİLAH KULLANMA İÇERİKLİ AÇIKLAMALARI

Prof. Dr. Fahri Erenel

Putin'in açıklamaları başta İngiltere olmak üzere bazı Avrupa ülkeleri ile NATO Genel Sekreteri Rasmussen'in de dile getirdiği "Barış İçin Savaş" felsefesine bir göndermedir. Batı ülkeleri bu felsefe arkasına sığınarak eğer barış istiyorsak Rusya'yı kendi şartlarımızı kabul edecek bir duruma getirmeliyiz düşüncesini gündeme getirmeye başladılar. Rusya'nın Batı ülkelerinin tüm desteğine rağmen Ukrayna'yı yenilgiye adım adım götürmekte olduğu gerçeği batı tarafından görülmeye başlandı. Ukrayna'ya desteği arttırmak ve sürdürülebilir kılmak istiyorlar. ABD'nin uzun menzilli füzelerin verilmesi ile savaşı Rusya içlerine götürerek çatışma alanını genişletmek ve Rusya'nın dikkatinin geniş bir alana dağıtmanın amaçlandığı aşıkardır.

Avrupa Ülkelerini çok ciddi bir Putin korkusu sarmış durumda. Avrupa ülkeleri soğuk savaş yıllarına geri dönerek vatandaşlarına korku aşılamağa başladılar ve bu korkuyu yavaş yavaş otoriterleşerek kullanacakları anlaşılmaktadır. Zorunlu askerlik, kadınların askere alınması, genç insanlara askeri eğitimin verileceği kamplar oluşturulması, savunma sanayi üretimini artırma vb. çabaların Avrupa ülkeleri vatandaşlarında Rusya korkusunu pekleştirerek Ukrayna'ya amaçsız ve ABD'nin piyonu olarak yaptıkları yardımın devamlılığını sağlamak amaçlı olduğu değerlendirilmektedir. Bu çabalar "Barış için neden savaşa devam etmek durumunda olduklarını" toplumlarına algılatma amaçlı faaliyetlerdir.

Putin, savaşı yoğunlaştırmaları ve Rusya iç kesimlerini hedef almaları halinde savaşı menzil ve etki açısından genişletme imkanını kullanmaya hazır oldukları ifade ederek batı ülkelerinde giderek derinleşmeye başlayan fay hatlarını daha da kırılğan hale getirmeye çalıştığı düşünülmektedir.

İRAN CUMHURBAŞKANI REİSİ’NİN HAYATINI KAYBETMESİ

İki ülke arasında 1639 yılında imzalanan Kasr-ı Şirin anlaşması ile büyük ölçü belirlenen sınır, çatışmaya dönüşmeden bugüne kadar şeklini muhafaza etmiştir. İki ülke farklı ideolojik görüşlere göre yapılmışlardır. Türkiye’nin, bir NATO ülkesi olarak karar ve uygulamalarında milli ve NATO menfaatlerini ön plana çıkararak uygulamalarda bulunduğu görülmektedir. İran sınırına yakın bir NATO radarı olan Kürecik Radarı bunun bir örneğidir. Bu durumun İran’ı rahatsız ettiği kuşkusuzdur.

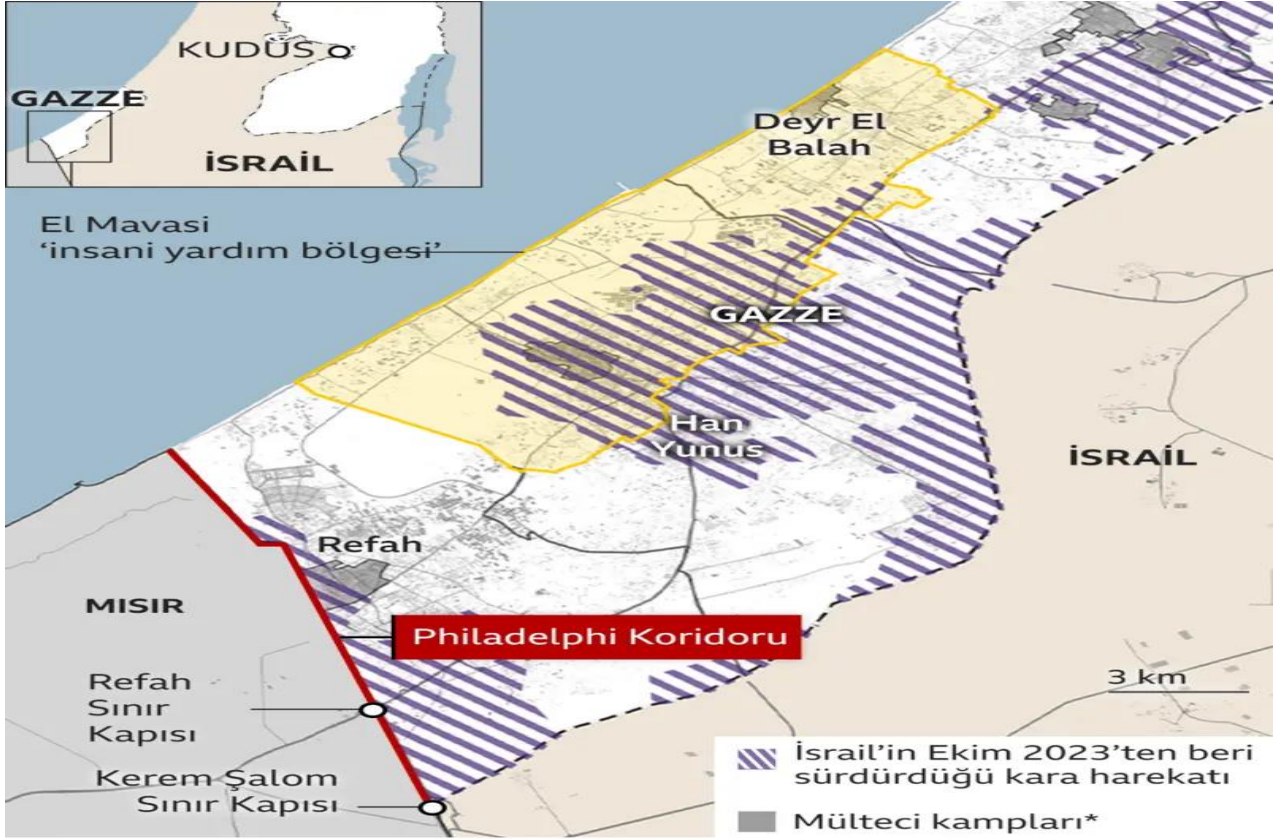
İran, ise İslam devrimi ile ideolojine yön veren bir ülke konumundadır. Bu devrimin İran içinde kalması elbette kimseyi rahatsız etmeyebilir. Ancak, İran devrimden itibaren ideolojisini sert ve yumuşak güç unsurlarını kullanarak yaymayı hedeflemiş ve bu doğrultuda Ortadoğu’da bir Şia hilali oluşturma çabasına aralıksız devam etmektedir. Başarılı olduğu da söylenebilir. İran’ın devrimi yayma çabaları laik bir devlet olan Türkiye tarafından endişe ile karşılanmış, ilişkiler Atatürk ve sonrası dönemdeki gibi iyi bir seviyeyi yakalayamamıştır. Zaman zaman PKK terör örgütü ile mücadelesinde Türkiye’ye destek yerine terör örgütüne sağladığı açık ve kapalı destek iki ülke ilişkilerinin gergin bir düzeyde sürmesine neden olmuştur. Benzeri bir durum Suriye kuzeyinde özellikle Fırat Nehri batısında da yaşanmıştır.

Azerbaycan-Ermenistan arasındaki Dağlık Karabağ savaşında İran’ın Ermenistan yanlısı tutumu, ardında ateşkes anlaşmasında açılması öngörülen Zengezur koridoruna olumsuz yaklaşımı da ilişkilerin arzu edilen düzeyde sürdürülmesinde engeller olarak görülebilir. Azerbaycan-İran ilişkilerindeki gerginliği de bu engeller arasına dahil edebiliriz. İki ülke arasında bölgesel güç mücadelesi devam etmektedir. Müslüman ancak farklı mezheplerdeki iki ülkenin ilişkisinin sürdürülebilir olmasında mezhepsel farklılıkların İran tarafından ideoloji olarak kullanılması da etken olmaktadır.

Son zamanlarda iki ülke arasındaki en olumlu ilişki seviyesine Astana süreci ile ulaşılmıştır ve bu süreç halen devam etmektedir. Diğer taraftan İran’ın Türkiye-Irak arasında yürütülmekte olan Kalkınma yolu projesinde dışlandığı endişesinin hâkim olduğu izlenebilmektedir. Bu sürece İran’ın dahil edilmesi bölgesel güvenliğin tesisine önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. İran’ın Reisi’nin yaşamını yitirmesinden sonra da bir politika değişikliğine gitmeyeceği, Reisi dönemindeki politikaların aynen uygulanmaya devam edileceği öngörülmektedir. İran, politikasını stratejik yalnızlık üzerine kurgulamıştır. Hiçbir küresel güce dayanmadan kendi milli güç unsurlarına dayanan tam bağımsız politika izlemeye, bununla birlikte Şanghay İşbirliği örgütü ve BRİCS bünyesinde faaliyette bulunmaya devam edeceği düşünülmektedir.

İki ülke arasındaki ilişkilerde Güney Azerbaycan’daki Türk kökenli nüfusunda etkili olduğu değerlendirilebilir. İran’ın korkusu bölünmektir. Doğu’da Belucistan, Kuzeyde Türkler, Batıda Kürtler, Güneyde Arapların mevcudiyeti bu korkuyu körüklemektedir. Kaza sonrası Türkiye’nin yaklaşımı sınır komşusu iki ülkenin yapması gerek bir davranıştır. Geçmişte Türkiye ve Yunanistan arasında da her iki ülkenin yaşadığı deprem sonrası benzeri, ilişkiler geliştirilmiştir. Ancak, bu olumlu hava sürdürülebilir olamamıştır. Kısa vadede Türkiye-İran ilişkilerinde hızlı bir iyileşmenin sağlanabilmesi güç görünmektedir. İran, suikastlardan dolayı çok can kaybetmiş bir ülkedir. Kasım Süleymani, Nükleerleşme de çalışan fizikçiler, Şam başkonsolosluğu saldırı sonrası oluşan kayıplar gibi. Helikopter’in düşmesinde her ihtimal değerlendirilecektir. İran -İsrail ilişkilerinde gerginlik ve geçmişteki suikastlar her türlü olasılığın düşünülmesine yol açmaktadır.

REFAH SALDIRISI SONRASI FİLİSTİNLİLERİN DURUMU

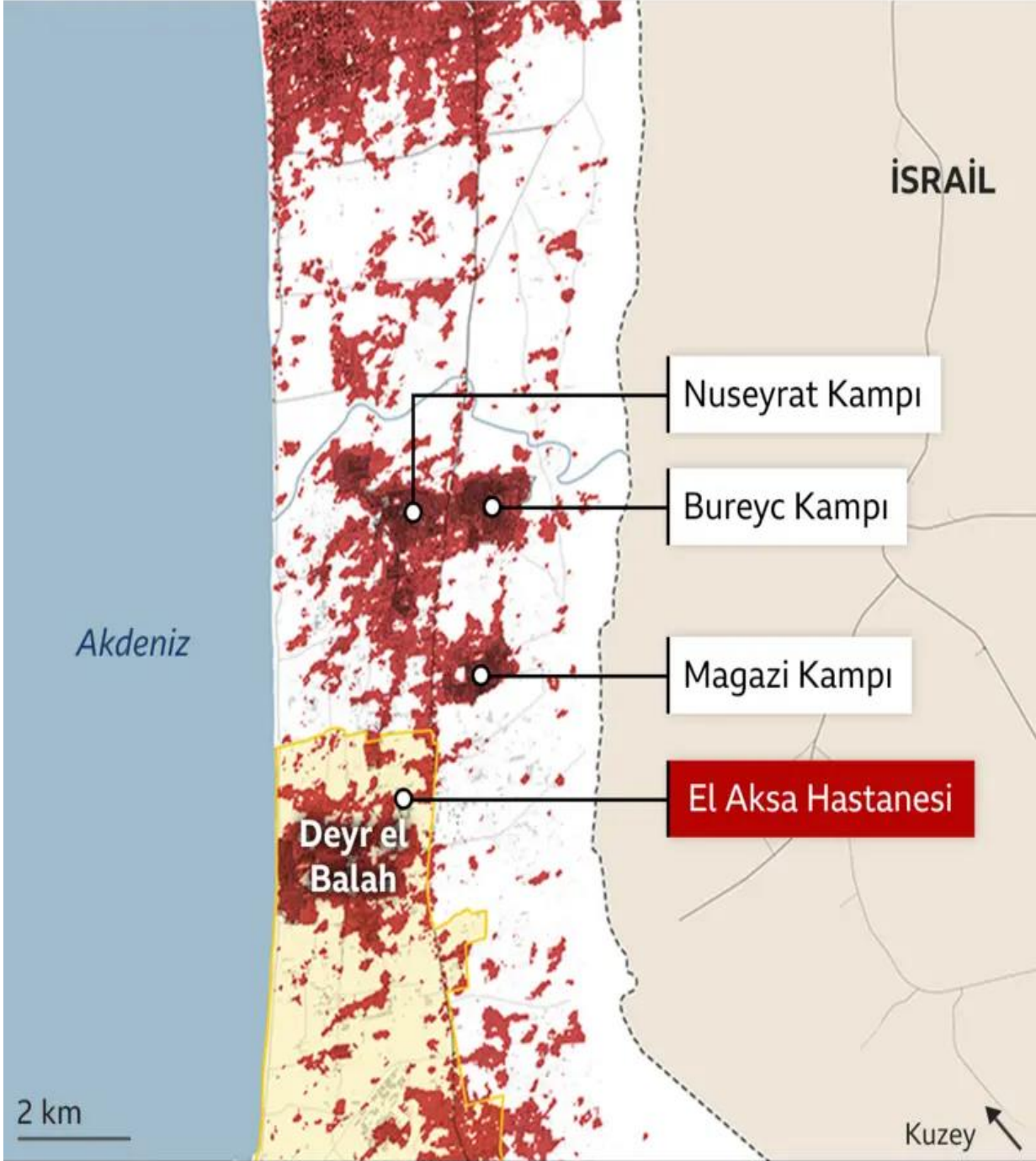
*BM mülteci kampları, sağlık ve eğitim tesislerinin bulunduğu barınma merkezleri

Kaynak: İsrail ordusu, Savaş Çalışmaları Enstitüsü, 29 Mayıs

B B C

Uydu görüntüleriyle Gazze Şeridi'nin orta kısmında yıkım

- 1 Haziran itibarıyla yıkılan bölgeler
- İnsani yardım bölgesi

Kaynak: Copernicus Sentinel-1 uydu görüntülerinin CUNY, Oregon State University, UN OCHA OpenStreetMap, AB GHSL tarafından hasar analizi

B B C

UKRAYNA İÇİN ADİL BİR BARIŞ: TÜRKİYE’NİN ROLÜ VE KÜRESEL BARIŞ ZİRVESİ¹

Andriy Yermak

Ukrayna Devlet Başkanlığı Ofisi

04.06.2024

Kremlin'in tüm uluslararası hukuk normlarına aykırı işgal politikası, Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana yaşanan en büyük savaşa yol açmıştır. Dolayısıyla Putin'in **Ukrayna'yı** işgali sadece yerel bir çatışma değildir. Tüm insanlığa karşı bir meydan okumadır. Ve dünya üzerinde bunun sonuçlarından etkilenmemiş neredeyse hiçbir ülke yoktur. Bu nedenle Ukrayna vatandaşları sadece kendi ülkelerini savunmuyorlar. Hukukun üstünlüğünün, gücün üstünlüğünden daha aşağı olmadığı bir dünyayı savunuyorlar.

Saldırana karşı yoğun bir direniş gerçekleştiriyoruz. Ukrayna, 24 Şubat 2022'den bu yana Rusya tarafından işgal edilen toprakların çoğunu geri aldı. Ruslar yeni bir saldırı başlatmış olsalar da başarılı olamayacaklar: Ukrayna boyun eğmeyecek. Ukraynalılar her şeyden önce barış istiyor ancak bu barış bir sonraki savaştan önce sadece bir duraklama olmamalı. Yeni bir saldırı korkusu olmayacak bir barış olmalıdır. Bunun ancak uluslararası toplumun geniş çaplı katılımıyla mümkün olacağını biliyoruz. Ukrayna, uluslararası ortaklarıyla birlikte böyle bir barışa ulaşmak için aktif olarak çalışmaktadır. Adalet kavramı bu süreçte kilit öneme sahiptir. Adalet ve hesap verebilirlik olmadan küresel çatışmalar yeniden ortaya çıkacaktır. Bu çatışmalar uluslararası güvenliğe ve uluslararası hukuk ilkelerine zarar verecektir.

2022 yılında Ukrayna Devlet Başkanı **Volodimir Zelenskiy** devam eden savaşı sona erdirmek için bir barış formülü önerdi. Formülün on maddesi küresel öneme sahip iki kriterle odaklanmaktadır. Bunlardan ilki güvenlidir: radyasyon, nükleer, gıda, enerji ve çevre güvenliği. İkincisi ise insanların ve devletlerin haklarına saygıdır. Buna tüm esirlerin ve tehcir edilenlerin serbest bırakılması, BM şartının uygulanması, Ukrayna'nın toprak bütünlüğünün ve dünya düzeninin yeniden tesis edilmesi dahildir.

Formül, Rus birliklerinin çekilmesini, çatışmaların durdurulmasını, adaletin yeniden tesis edilmesini, ekokırımıyla mücadele edilmesini, tırmanmanın önlenmesini ve savaşın resmen sona erdirilmesini öngörüyor. Bu girişim Türkiye de dahil olmak üzere pek çok ülkede desteklenmektedir. Türkiye, Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü desteklemektedir. Karadeniz Tahıl Girişimi'nin 2022-2023 yıllarında başarılı olmasına aktif olarak katkıda bulunmuştur. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ukraynalı esirlerin serbest bırakılmasına bizzat yardımcı olmuştur. Ankara, Kyiv ile Rus işgal makamları tarafından zulme ve baskıya uğrayan Kırım Tatarlarını aktif bir şekilde savunmaktadır. Türk tarafının Kırım'ın Rus işgaline karşı mücadele eden Kırım Tatar siyasi tutukluların Rus hapishanelerinden serbest bırakılması için gösterdiği tüm çabalara çok değer veriyoruz. Ne yazık ki birçoğu hala esaret altında. Rusya ise yarımada üzerindeki baskısını giderek artırıyor.

¹ Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-ukrayna-icin-adil-bir-baris-turkiyenin-rolu-ve-kuresel-baris-zirvesi/3240206>

Türkiye her zaman barıştan ve uluslararası hukuktan yana olmuştur. Ukrayna'nın barış girişimlerini ilk aşamalarda destekleyen ve bunların uygulanmasına aktif olarak katkıda bulunan ülkeler arasında yer almıştır. Bunlar için son derece dostane ve verimli ilişkilere sahip olduğumuz Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ekibine minnettarız.

Türkiye Cumhuriyeti'ni 15-16 Haziran tarihlerinde İsviçre'de düzenlenecek olan Küresel Barış Zirvesi'nde ağırlamaktan memnuniyet duyacağız. Etkinliğin organizatörleri Ukrayna ve İsviçre Konfederasyonu, 160'tan fazla ülkeyi Zirve'ye katılmaya davet etti. Uluslararası toplum için bu düzeyde bir etkinliğin düzenlenmesi daha önce görülmemiş bir durumdur. Türkiye bu varlığı daha da genişletmek için katkı sağlayabilir ve Çin ve Brezilya gibi ülkeleri de bu sürece dahil edebilir. Zirve katılımcıları birlikte barışın sağlanmasına yönelik bir eylem planı geliştirmek üzere çalışacaklardır. İkinci Zirve sırasında, geliştirilen öneriye ve ülkelerin çoğunluğunun ortak tutumuna dayalı olarak bu plan Rusya'ya sunulabilir. Burada vurgulanması gereken husus, uluslararası hukuka dayalı somut bir plan olmaksızın Moskova ile yapılacak herhangi bir görüşmenin, onun çılgın kaprislerini sergilemesi için yeni bir fırsat olacağıdır. Ukrayna bunu asla kabul etmeyecektir.

Barış Zirvesi somut hedefler koymaktadır. Gıda güvenliğinin yanı sıra enerji güvenliği, özellikle de nükleer güvenlik konusunda bir uzlaşmaya varılması önemlidir. Bir diğer öncelik de Karadeniz'de serbest seyrüseferin sağlanmasıdır. Ayrıca gündemde "herkese karşılık herkes" formülü çerçevesinde mahkumların değişimi ve Rusya tarafından yasadışı yollarla kendi topraklarına götürülen on binlerce Ukraynalı çocuğun iadesi gibi insani hedefler de olacak. Türk dış politikasının "Yurtta barış, dünyada barış" ilkesi Ukrayna'nın hedefleriyle tamamen uyumludur. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın iyi niyeti, sağduyusu ve ölçülülüğü barışın sağlanmasına yardımcı olabilir. Türkiye'nin Barış Zirvesi'ne yüksek düzeydeki katılımı, sadece Ukrayna'nın stratejik bir ortağı olarak değil, aynı zamanda küresel boyutta sorumlu bir lider olarak da konumunun altını bir kez daha çizecektir.

Küresel Barış Zirvesi barışın sağlanması ve korunması, adaletin ve uluslararası istikrarın tesis edilmesi konularında yeni bir sayfa açacak tarihi bir an olacaktır. Zirve, küresel uluslararası ilişkiler sisteminde gezegeni daha güvenli hale getirecek reformlar için bir katalizör olabilir. Son olarak, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Daha Adil Bir Dünya Mümkün" adlı kitabından bir alıntı yapmak istiyorum: "Gücün haklı olanda olduğu bir sistem kurmak önemlidir, tam tersi- yani güçlü olanın haklı olduğu değil. Adalet, dünya düzenini, dünyanın kurtuluşunu ve mutluluğunu sağlayacaktır. Daha adil bir dünyanın oluşması için güven ve umut sağlayacak küresel bir düzen gereklidir".

YÜKSEKÖĞRETİM'DE ULUSLARARASILAŞMA EKONOMİK KALKINMA VE DİPLOMATİK ETKİYİ NASIL ARTTIRIYOR?²

Prof. Dr. Talip Küçükcan

Türkiye Cumhuriyeti Cakarta Büyükelçisi

01.06.2024

Günümüz dünyasındaki gelişmelere bakıldığında jeo-politik kırılmalar, kargaşalar ve tehdit riski algılarının güçlenmesinin de etkisiyle daha çok güvenlik ve savunma konularının, bu gelişmelerin ekonomiler üzerindeki etkilerinin konuşulduğuna tanıklık ediyoruz. Küresel gelişmelerin okunma biçimlerine bakıldığında aslında ekonomi, güvenlik, diplomasi, teknoloji ve beşeri sermayeyi şekillendiren ve bütün bu unsurların doğrudan etkilediği ulusal kalkınmaya katkıları açısından ihmal edilmemesi gereken bir sektör var, Yükseköğretim. Bugün gelinen noktada yükseköğretimin bütün ülkeler için stratejik bir alan ve önemli bir ekonomik sektör olduğuna tanıklık ediyoruz. Üniversiteler nitelikli insan kaynağı yetiştirmek, eğitim öğretim ve AR-GE faaliyetleri yapmak, bilimsel üretkenlik ve yeni teknolojik keşiflerde bulunmak suretiyle bir ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesine ve kalkınmasına kritik katkılarda bulunur.

Üniversiteler eğitim öğretim, AR-GE ve bilimsel etkinlikleri yanında karar vericilere yol gösteren bilgi ve verileri oluşturur, siyasi, sosyal, hukuki ve ekonomik konularda kamuoyunu aydınlatır, yenilikçi bakış açıları kazandırır, bağımsız ve eleştirel düşünme yeteneğinin gelişmesine de katkıda bulunur. Üniversitelerin eğitim, bilim, araştırma ve topluma hizmet boyutlarında yaptıklarının önemi uzun zamandır tartışılan bir konu olup bu konuda ciddi bir külliyat da oluştu. Üniversitelerin uluslararasılaşması aynı zamanda bilgiye ulaşım, bilgi ve tecrübe paylaşımı, araştırmacı ve öğrenci dolaşımı ve kültürlerarası iletişim ve etkileşim açılarından da önemli görülüyor. Üniversitelerin bilim diplomasisi kanalıyla kamu diplomasisine katkılarının yanında açık toplum olma konusunda da yol gösterici olduklarının altını çizmekte yarar var. Yükseköğretim kurumlarının yukarıda belirtilen misyon ve katkılarına ilaveten tartışılması gereken bir diğer konu da uluslararasılaşma ve küresel yükseköğretim ekonomisidir. Zira yükseköğretimde uluslararasılaşmanın gittikçe büyüyen bir ekonomi oluşturduğu, uluslararası öğrenci payı yükseldikçe gelirlerinin arttığı biliniyor.

Küresel yükseköğretim ekonomisi: 370 milyar dolar

Küresel yükseköğretim ekonomisi, uluslararası öğrenci sayılarındaki artışa paralel olarak her yıl daha da büyüyor. Öyle ki 2016 yılında 5,1 milyon uluslararası öğrencinin öğrenim gördükleri ülke ekonomilerine toplam katkısı ya da küresel yükseköğretim ekonomisi 300 milyar dolar olarak hesaplandı. [1] Bugün 6,3 milyonu aşan uluslararası öğrenci sayısı göz önüne alındığında aynı parametreler üzerinden hesaplanacak olursa yükseköğretim ekonomisinin 370 milyar dolarlık bir büyüklüğe sahip olduğu söylenebilir.

Eğitim-öğretim ücreti başta yurt, gıda, ulaşım, kırtasiye, kıyafet, gezi, eğlence ve yakınların ziyareti gibi harcama kalemleri de olan yükseköğretim ekonomisi pek çok iş kolunu, istihdam ve üretimi de kapsadığı için ekonomiye katkısı çok boyutlu bir sektör. Uluslararası dolaşıma

² Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-yuksekogretimde-uluslararasilasma-ekonomik-kalkinma-ve-diplomatik-etkiyi-nasil-arttiriyor/3237017>

dahil olarak gelen öğrenci ve akademisyenlerin araştırma merkezleri ve sanayi kuruluşlarında istihdamı ile yenilikçi teknolojilerin gelişmesine katkıda bulduklarının kayıtlara geçirmek de yarar var. 2020’de sayıları 6,3 milyon olan uluslararası öğrenci sayısı Kovid-19 salgını nedeniyle durağanlaşmıştı ancak 2023 itibarıyla toplam sayı bunun üzerine çıkmaya başladı. Eldeki tüm mevcut veriler uluslararası öğrenci sayılarında artış olacağına işaret ediyor. Gelelim yükseköğretim ekonomisi pastasından en büyük payı hangi ülkelerin aldığına.

Küresel yükseköğretim ekonomisinden aslan payını hangi ülkeler alıyor?

Uluslararası öğrencilerin 1,1 milyonu Amerika Birleşik Devletleri (ABD) üniversitelerinde öğrenim görüyor. [2] Bu öğrencilerin ABD ekonomisine yıllık katkıları 38 milyar [3] dolar olarak hesaplanıyor. ABD üniversitelerine en fazla öğrenci Çin, Hindistan, Güney Kore, Singapur, Malezya’dan yani Asya Pasifik bölgesinden geliyor. İngiltere ise yükseköğretim ekonomisinden en fazla payı alan ikinci ülke. Çoğu Asya Pasifik bölgesinden gelen uluslararası öğrencilerin İngiltere ekonomisine katkısı yılda 40 milyar sterlini aşmış durumda. Yaklaşık olarak 650 bin uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapan İngiltere’nin bu ekonomiden aldığı pay oldukça büyük. 2014–2015 döneminde 437 bin uluslararası öğrencinin İngiltere ekonomisine katkısı 28,5 milyar sterlin olarak hesaplandı. [4]

2018-2019 eğitim öğretim yılında ise kaydolmuş öğrencilerin öğrenim sonuna kadar yaptıkları harcamalar göz önüne alınarak yapılan hesaplamalarda öğrencilerin ekonomik katkıları 31,3 milyar sterlin, 350 binden fazla uluslararası öğrencinin kayıt yaptırdığı 2021-2022 yılında ise bu katkı 41,9 milyar sterlin olarak tespit edildi. [5] Bu rakam, okul ücreti başta gıda, barınma ve benzeri diğer ihtiyaçlar için yapılan harcamaları da içeriyor. Uluslararası öğrenci kayıtları açısından ABD ve İngiltere’yi Kanada, Avustralya, Almanya, Fransa, Çin ve Japonya üniversiteleri takip ediyor. Örneğin Avustralya’nın kömür ve demir dışında üçüncü en büyük ihracat kalemi “eğitim”. 2019 yılında eğitim ihracatından Avustralya’nın elde ettiği gelir 40,3 milyar Avustralya doları. Eğitim hizmetleri ihracat sektörü doğrudan veya dolaylı olarak 250 bin kişinin de istihdamına katkıda bulunuyor. [6] Avustralya geçen yıl 560 bin kayıtlı uluslararası üniversite öğrencisinden 35 milyar Avustralya doları, Kanada 550 bin yabancı öğrenciden 21,6 milyar Kanada doları, Fransa bu ülkedeki üniversitelere kayıtlı 370 bin öğrenciden 5 milyar avro gelir, Almanya 458 bin öğrenciden 6 milyar avro elde etmiş görünüyor.

Üniversiteler elbette birer ticarethane değil. Asıl amacı hiçbir zaman para kazanmak ve kar etmek de değil ve de olmamalı. Ancak verdiği eğitim, kazandırdığı vizyon ve geliştirdiği yetenekler ile insan hayatını köklü biçimde etkileyen kurumlar olarak tevecühün de yoğun olduğu merkezler. Sosyal ve ekonomik mobilite, istihdam edilebilirlik şansının artması, toplumsal ağlara katılım ve bunları genişletme gibi süreçlerde üniversite eğitiminin belirleyici rol oynadığı biliniyor. Diğer yandan bir toplumun ve ülkenin kalkınmasında yükseköğretimin stratejik etkiler yaptığı da tarihi tecrübe ile sabit. Üniversitenin sağladığı imkan ve fırsatlardan yararlanmanın da bir bedeli var. Yükseköğretim ekonomisinin temelini de büyük oranda bu arz-talep oluşturuyor. Uluslararası öğrenci dolaşımının ve buna bağlı olarak yükseköğretim ekonomisinin daha da genişleyeceği ve büyüyeceği öngörülmekte. Örneğin bir araştırmaya göre 2030 yılında uluslararası öğrenci sayısının 8 milyona, bunun ekonomik getiri hacminin ise 433 milyar dolara ulaşacağı öngörülmüyor. [7]

Uluslararasılaşma ve diplomatik etki

Yükseköğretim sektörünün ekonomik getirileri yanında önemli bir yumuşak güç aracı olduğunu da ifade etmek lazım. Bir ülkede okuyup mezun olan ve kendi ülkelerine iyi deneyimler ve hatıralar ile dönenler gönüllü diplomat sayılabilir ve ülkelerinde etkili makamlara geldiğinde de bunun ikili ilişkilere olumlu yansımaları olacağı düşünülebilir. Yükseköğretimde uluslararasılaşmanın, bir başka ifade ile üniversiteleri yetenekli yabancı öğrenci ve araştırmacılara açmanın ekonomik katkılarını rakamlarla hesaplayabiliyor, en azından bu yönde bazı tahminlerde bulunabiliyoruz. Yükseköğretimde uluslararasılaşmanın siyasi ve diplomatik katkıları ise uzun zamana yayıldığı için doğrudan gözlemlenemeyen etkiler arasında yer alıyor. Bugün azımsanamayacak sayıda dünya lideri kendi ülkeleri dışındaki üniversitelerden mezun. Aldıkları eğitim ve edindikleri çevrelerine de katkılarıyla ilerleyen süreçlerde siyasete atılarak karar verme mekanizmalarının başına geçtiler.

2023 yılı verileri pek çok ülkedeki siyasi liderin kendi ülkeleri dışında, başka ülkelerde eğitim aldığını gösteriyor. 160'tan fazla lider zamanında uluslararası öğrenciydi. ABD'de 58 İngiltere'de 30, Fransa'da 10 siyasi liderin Rusya üniversitelerinde eğitim aldığını görüyoruz ki bu da söz konusu ülkelerin yumuşak gücünü artıran bir olgudur. [8] Bahsi geçen liderler ülkelerinin siyasi, ekonomik ve dış politika kararlarını alan kişilerdir. Üniversiteyi okudukları ülkelerin dil, kültür, günlük hayatına aşinalık, o ülkelerde kurdukları ilişkiler ve pek çok etken bu kişilerin liderlik rolü üstlendikleri ülkeler ile üniversite eğitimi aldıkları ülkeler arasındaki ilişkilere olumlu yansımalarını varsaymak kehanet olmayacaktır.

Bütün bu veriler ışığında Türkiye'nin yükseköğretimde uluslararasılaşmanın neresinde olduğu, nasıl bir strateji takip ettiği, küresel yükseköğretim ekonomisinden ne kadar pay aldığı gibi sorular üzerinde etraflıca düşünmek ve tartışmak gerekiyor. Küresel yükseköğretim ekonomisinden alınan payı artırmak, ülke kalkınması için ihtiyaç duyulan beşeri sermayenin güçlendirilmesine katkıda bulunmak ve geleceğin liderlerini yetiştirerek Türkiye'nin siyasi ve diplomatik etki alanını genişletmek için bütün paydaşların katıldığı bir müzakereyi gecikmeden başlatmak yerinde olacaktır.

Kaynakça

[1] Rachul Choudoha, Beyond \$300 Billion: The Global Impact of International Students, A Report published by StudyPortals, 2019.

[2] <https://opendoorsdata.org/data/international-students/>

[3] <https://www.state.gov/united-states-announced-as-leading-destination-for-international-students-annual-impact-to-u-s-economy-is-38-billion-and-335000-jobs/>

[4] İktisat Öğrencilerinin Ekonomik Etkisi, 2017, <https://www.universitiesuk.ac.uk/sites/default/files/field/downloads/2021-07/briefing-economic-impact-international-students.pdf>

[5] Uluslararası yükseköğretim öğrencilerinin Birleşik Krallık'a maliyetleri ve faydaları. 2023, <https://www.hepi.ac.uk/wp-content/uploads/2023/05/Full-Report-Benefits-and-costs-of-international-students.pdf>

[6] M. Chowdhury, “Internationalisation of education and its effect on economic growth and development”, World Economy, 2022, vol 45, no 1, sh. 200 - 219.

[7] Tahminler, 2030 yılına kadar uluslararası kayıtlarda büyük bir büyüme öngörmektedir.
<https://monitor.icef.com/2022/02/forecast-projects-major-growth-in-international-enrolments-through-2030>

[8] Dünya ülkelerinin dörtte birinden fazlasının başında İngiltere'de eğitim görmüş bir kişi, diğer dörtte birinin başında ise ABD'de eğitim görmüş bir kişi bulunuyor.
<https://www.hepi.ac.uk/2023/08/22/over-one-quarter-of-the-worlds-countries-are-headed-by-someone-educated-in-the-uk-and-another-quarter-are-headed-by-someone-educated-in-the-us-hepi-2023-soft-power-index/>

İNGİLİZ SAVUNMASINDAKİ DÖNÜŞÜM VE AVRUPA'DA ARTAN TEHDİT ALGISI³

Dr. Tolga Sakman

DİPAM Başkanı

04.06.2024

İngiltere hükümetinin temmuzda erken seçime gitme kararının ardından ilk dikkat çekici gelişme Başbakan ve Muhafazakâr Parti lideri Rishi Sunak'ın yeniden seçilirse zorunlu askerlik hizmetini geri getirme vaadi oldu. Başbakan, 18 yaşındaki vatandaşlarının 12 ay boyunca tam zamanlı olarak orduya katılacağı ya da her ay 1 hafta sonu gönüllü olarak toplum hizmetinde bulunma seçeneklerine sahip olacağı planını duyurdu. Böylece her yıl 30 bin gencin silahlı kuvvetlerde tam zamanlı görev alması öngörülüyor ve bunun maliyetinin yılda yaklaşık 2,5 milyar sterlin olması bekleniyor. Sunak, Birleşik Krallık genelinde zorunlu askerlik ve toplum hizmetini geri getirmenin gençler arasında ortak bir amaç duygusunu geliştirmeye ve ulusal gururu tazelemeye yardımcı olacağına inandığını söyledi. Bu düzenlemeye ihtiyaç duyulma nedeni ise Başbakan'ın üzerinde durduğu "Britanya'nın bugün daha tehlikeli ve daha bölünmüş bir gelecekle karşı karşıya olduğu" ve "demokratik değerlerin tehdit altında olduğu" söyleminde yatıyor. Bunlar "gittikçe belirsizleşen bir dünyada" İngiliz toplumunun birleşmesi için adımlar olarak değerlendiriliyor.

Londra'nın yeni savunma gerçekliği

İngiliz ordusunun komutanı General Sir Patrick Sanders, ocak ayında yaptığı bir konuşmada Ukrayna'daki durumu 1914 ve 1937 krizlerine benzeterek Batı'nın yaşam tarzına yönelik yaklaşan saldırıyı yalnızca "yurttaş ordularının" yenebileceğini ifade etti. Birleşik Krallık'ın "savaş öncesi neslinin" gelecekteki çatışma olasılığına hazırlanmasının gerekliliğinin altını çizerek "tüm ulusun katılımı"nın gerekli olduğunu ekledi. General ayrıca İngiliz ordusunun büyüklüğünün neredeyse 2 katına çıkarılması çağrısında bulundu. O dönemde bunu reddeden Sunak hükümetinin bunu daha sonra seçim vaadi olarak sunmasında ise iki neden göze çarpıyor. Birincisi seçim kampanya döneminde toplumun gündeminde var olan savaş ve güvenlik sorunlarının politik bir tercihle ön plana çıkarılması ki burada diğer partilerden ayrıştığı görünüyor. Diğer ve daha temel neden ise Avrupa'da hızla değişen savunma ihtiyaç algısında İngiltere'ye yapılan baskıların artması ile Londra'nın yeni bir savunma gerçekliğine geçmiş olma ihtimali.

Bu dönüşüm aslında İngiliz Başbakanın savunmayla ilgili 3 öncelik belirlendiğini duyurmasıyla başladı. Buna göre hükümet öncelikle, 10 yıl içinde mühimmat üretimine en az 10 milyar sterlin ek yatırım yaparak Birleşik Krallık savunma sanayi üssünü harekete geçirecek. İkincisi, savunma bütçesinin en az yüzde 5'inin AR-GE'ye ayrılmasıyla Silahlı Kuvvetlerini modernize edecek. Üçüncü öncelik ise diğerlerinden farklı ve çok daha spesifik. Ukrayna'nın güvenliğini İngiltere'nin güvenliği ile denk görerek Ukrayna'nın ihtiyaç duyduğu askeri destek için tahsis edilen bütçede büyük artışlar yapılacak. "Karşılaştığımız artan tehditlere karşı değerlerimizi, özgürlüklerimizi ve refahımızı savunmaya devam etmek istiyorsak savunmaya yatırım

³ Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-ingiliz-savunmasindaki-donusum-ve-avrupada-artan-tehdit-algisi/3239497>

yapmalıyız" diyerek duyurulan bu plan ile Soğuk Savaş'tan bu yana İngiliz savunmasındaki en büyük güçlenmeye işaret ediliyor ve Londra, çok kapsamlı ve detaylı bir savunma reformunu başlatıyor. Yeni tahsis edilen veya ilerleme ve büyümeyi teşvik eden fonlar, işlevi yeniden tasarlanan ana karargâh yönetimi, silah teknolojisinde atılım ve üretim kapasitesinde genişleme için yeni yatırımlar ve stratejiler bu reformun bazı parçalarıdır.

Ayrıca Sunak, İngiltere'nin savunma harcamalarını 2030 yılına kadar yüzde 2,5'e çıkaracağını açıkladı. Böylece, şu anda yüzde 2,3 civarında olan harcamalar 2030'da yaklaşık 9 milyar artarak 87 milyar sterline çıkacak. Sunak bu planı açıklarken, Rusya, İran ve Çin gibi devletlerden oluşan bir eksenin, demokrasileri baltalamak ve dünya düzenini yeniden şekillendirmek için giderek daha fazla birlikte çalıştığını ve aynı zamanda kendi ordularına, siber yeteneklere ve düşük maliyetli teknolojilere de yoğun yatırım yaptığını belirtti. Bununla mücadele için de İngiltere'nin harcamalarındaki bu artışın Avrupa güvenliği için önemini vurguladı.

Artan tehdit algısının Avrupa'daki yankıları

İngiltere'deki tüm bu gelişmeler, birçok açıklamanın içerisinde de vurgulanan Avrupa'ya karşı artan tehdit algısından kaynaklanıyor. Avrupa'nın kendi başına dirençli olması için, öngördükleri Rus ilerleyişini durduracak kapasiteyi her alanda ortaklarıyla inşa etmeleri gerekiyor. NATO Askeri Komitesi Başkanı Hollandalı Amiral Rob Bauer, komitenin mart ayındaki toplantısının ardından Avrupalıların savaşa hazırlanması gerektiğini doğrudan ifade etti. Barış istiyorsak savaşa hazır olmalıyız doktrini uzun zamandır kıtada duyulmadı ancak artık Avrupa devletleri ve Avrupa Birliği'nin (AB) resmî belge ve demeçlerinde bu söyleme rastlamaya başladık. Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ise "Putin'in hırsının Ukrayna'da bitmediğini biliyoruz" diyerek Avrupa'nın buna hazırlanması gerektiğini belirtti. Leyen, hibrit tehditlere karşı kapasitenin geliştirilmesi için çalışmalarda ise Brüksel'i işaret etti. Bunun için İngilizlerin de daha fazla inanç ve kapasite ile sistemin içerisinde olmasına ihtiyaç var. Almanya ise konuya "Eğer Birleşik Krallık hala Avrupa güvenliğinde öncü bir rol oynamak istiyorsa harcamalarını artırması, ordusunu güncellemesi gerekiyor" şeklinde yaklaşıyor.

Tüm bu söylemlerle birlikte Avrupa Birliği Konseyi, AB güvenliği ve savunmasına ilişkin raporu da mayıs ayı içerisinde onayladı. Bu rapora göre Ukrayna'ya kesintisiz destek vurgulanıyor. Savunma ürünlerinin bulunabilirliğinin sağlanması ve AB'nin Savunma Teknolojik ve Endüstriyel Üssünün (EDTIB) üye devletlerin silahlı kuvvetlerinin ve gerektiğinde ortaklarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde güçlendirilmesi ile AB'nin harekete geçme yeteneğinin artırılması ihtiyacının altı çiziliyor. AB'nin dayanıklılığını güçlendirmek ve stratejik alanlara erişimi güvenli hale getirerek her türlü hibrit tehdit için hazırlık yapılmasının önemine dikkat çekiliyor. Son olarak da AB'nin müşterek değerlere ve çıkarlara dayalı, ortaklarla özel olarak hazırlanan ve karşılıklı yarar sağlayan ortaklıkları daha da güçlendirmeye, derinleştirmeye ve genişletmeye devam edeceği taahhüt edildi.

Avrupa ordularında savaşa hazırlık

İngiltere'deki mevcut ve olası adımlar Avrupa'nın genelinden farklı düşünülemez. AB'nin tüm işbirliği araçları, fonlar, politikaların ortaklaştırılması ile savunma sanayiinde üretimin artırılması ve stratejik paylaşım gibi adımları yanında ulusal olarak da gelişmeler mevcut. Kıtada genel olarak orduların güçlendirildiğini takip ediyoruz.

Mart ayında Danimarka, zorunlu askerlik hizmetini ilk kez kadınları da kapsayacak şekilde genişletme ve standart hizmet süresini artırma planlarını duyurdu. 2026'da yürürlüğe girmesi planlanan bu uygulama Danimarka'nın, Norveç ve İsveç'in yanı sıra, kadınların silahlı kuvvetlerde hizmet etmesini zorunlu kılan üçüncü Avrupa ülkesi olmasını sağlıyor. Ayrıca zorunlu askerlik hizmetinin hem erkekler hem de kadınlar için 4 aydan 11 aya uzatılacağı da belirtildi. Bununla birlikte ülke askeri harcamalarını da mevcut GSYİH'nın yüzde 1,4'ünden yüzde 2'ye çıkararak bir dizi reform açıkladı.

İsveç 2010 yılında zorunlu askerliği kaldırdı, ancak 2017'de yeniden yürürlüğe sokmuştu. 2023 sonunda yapılan düzenlemeyle sosyal hizmet zorunluluğunun da yeniden yürürlüğe sokulması kararı alındı. Norveç'te ise 2016'dan bu yana erkeklerin yanı sıra kadınların da askere başvurmaları zorunlu oldu.

Avusturya'da geçen yıllarda yaşanan yoğun tartışmalara rağmen zorunlu askerlik yürürlükten kaldırılmadı. 18-35 yaşları arasındaki erkekler 6 aylık temel askerlik eğitiminden geçiyor. Letonya'da bu yıldan itibaren 18-27 yaş grubundaki erkekler için 11 aylık zorunlu askerlik getirildi. Litvanya 2008'de kaldırdığı zorunlu askerlik uygulamasını 2015'te yeniden yürürlüğe koydu. Yunanistan'da 18-45 yaş grubundaki erkekler için askerlik zorunludur. İsveç'e ve Finlandiya'da da 18 yaşından sonra erkekler için askerlik hizmeti zorunlu tutuluyor.

Almanya'da hükümet çeşitli ülkelerdeki zorunlu askerlik modellerini inceleyerek zorunlu askerliği değerlendiriyor. Ana muhalefet partisi CDU ise zorunlu askerliğe kademeli geri dönüş planını parti programına dahil etti. Bu ülkelerin birçoğundaki uygulamada askerlik için başvurmak ve ilk prosedürler zorunlu, ancak ihtiyaç ve uygunluk şartlarına göre bunlardan bir kısmı silah altına alınmıyor. Avrupa hükümetlerinde, bu sayıların yakın zamanda, içinde bulunulan şartlar nedeniyle artması yönünde bir eğilim mevcut. Bununla birlikte genel olarak tüm bu ülkelerde zorunlu askerlik hizmetinin yeniden değerlendirilmesi 2014'te Rusya'nın Kırım ilhakı ile başlayan ve 2022'de Ukrayna savaşı ile artan tehdit algısıyla ilişkili.

Mühimmat, araç ve teçhizat açısından eksiklerini belirleyen ve bunu tamamlamak için farklı stratejileri bir süre önce hayata geçirmeye başlayan Avrupa için ikinci aşama olan insan faktörü üzerine çalışmaların hızlandırıldığını görüyoruz. Tüm teknolojik donanımlarına rağmen, "savaşı asker kazanır" eğilimindeki vurguya uygun olarak, orduların personel sayısı ve donanımını geliştirmeye çalışmasının, yaklaşan savaş tehdidine karşı atılan bir adım daha olduğunu görebiliriz. Ayrıca Avrupa refah toplumunda bir süredir unutulmuş değerlerin yeniden inşası ile hem toplumsal birliktelik hem de ulusun savunulmasında vatandaşların sorumluluğunun hatırlatılması planlanıyor. Bu da sadece kışlalarda değil politik alanda da dönüşümün sinyallerini veriyor.

REPOWEREU” PLANI’NIN İKİNCİ YILI⁴

Yasemin Hilal Sayiner

ANKASAM

07.06.2024

24 Şubat 2022 tarihinde Rusya’nın Ukrayna’ya karşı başlattığı savaş, Avrupa’yı derinden etkilemiş ve kıtada büyük bir enerji krizine neden olmuştur. Gaz ihtiyacının neredeyse yarısını Rusya’dan tedarik eden Avrupa Birliği (AB), Rusya-Ukrayna Savaşı’nın başlamasıyla birlikte Moskova’nın gücünü zayıflatmak amacıyla çeşitli yaptırım paketlerini uygulamaya koymuştur. Rusya ise bu yaptırımlara karşılık olarak sahip olduğu enerji kaynaklarını Avrupa’ya karşı elinde bir koz olarak kullanmıştır. Böylece AB liderleri, Rus fosil yakıtlarına olan bağımlılığın azaltılmasının gerekli olduğunu fark etmiş; güvenli ve çeşitli enerji kaynaklarına yönelmek ve enerji arzını güvence altına almak için alternatif yollara başvurmuştur.

Mart 2022 tarihinde Avrupa Komisyonu, Avrupa’nın enerji krizinden kurtulması için REPowerEU adında bir planın taslağını sunmuş; Rus fosil yakıtlarının hızla kullanımdan kaldırılması ve Avrupa Yeşil Anlaşması’nın uygulanmasının hızlandırılması çağrısında bulunmuştur. Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, önerilen planla ilgili, “Artık Rus petrolünden, kömüründen ve gazından bağımsız olmalıyız. Bizi açıkça tehdit eden bir tedarikçiye güvenemeyiz. Artan enerji fiyatlarının etkisini azaltmak, önümüzdeki kış için gaz tedarikimizi çeşitlendirmek ve temiz enerjiye geçişi hızlandırmak için şimdi harekete geçmeliyiz” demiştir.[1]

18 Mayıs 2022 tarihinde Avrupa Komisyonu tarafından uygulamaya konan Plan; 2030 yılından önce Rus fosil yakıtlarının ithalatını aşamalı olarak durdurmayı, enerji kaynaklarını çeşitlendirmeyi, daha fazla temiz enerji üretmeyi ve bu sayede Rus fosil yakıtlarına olan bağımlılığı azaltmayı amaçlamaktadır. Nisan 2022 tarihinde Avrupa Komisyonu, REPowerEU doğrultusunda “AB Enerji Platformu” Girişimi’ni başlatmıştır. Platform, enerji tedarikçilerini çeşitlendirmeyi ve mevcut altyapı kullanımının verimliliğinin artırılmasını amaçlamaktadır. Bu kapsamda 2021 yılında gaz tedarikinin yaklaşık %45’ini Rusya’dan sağlayan Birlik, Şubat 2022 tarihinden bu yana Rus gazı tedarikini sürekli olarak azaltmış ve 2023 yılında Rus gazı, AB’nin toplam gaz ithalatının %15’ini oluşturmuştur. Rusya’nın azalan payının yerini ise iki yıl içinde Norveç ve ABD almış; bu iki ülke AB’nin en büyük tedarikçileri haline gelmiştir.[2] Ayrıca AB; Azerbaycan, Cezayir, Katar ve Mısır gibi ülkelerle de çeşitli gaz tedarik anlaşmaları imzalamıştır.

2023 yılında Avrupa Komisyonu, Avrupalı şirketler arasında gaz alımlarını koordine etmeyi ve ortak gaz satın almayı amaçlayan AggregateEU adlı bir mekanizma başlatmıştır. 2023-2024 kışı için yeterli ve çeşitlendirilmiş gaz arzının sağlanmasını amaçlayan bu mekanizma

⁴ Kaynak: <https://www.ankasam.org/repowerEU-planinin-ikinci-yili/>

aracılığıyla 2023 yılında düzenlenen dört kısa vadeli ihale sonucunda 42 milyar metreküplük talep karşılanmıştır.[3]

Planın bir parçası olarak Avrupa Komisyonu, gaz kullanımını gönüllü olarak azaltma teklifinde bulunmuştur. AB ülkeleri bu öneriyi kabul etmiş; sonuç olarak doğal gaz tüketimi, Ağustos 2022-Mart 2024 döneminde %18 oranında azalmış ve yaklaşık olarak 101 milyar metreküplük gaz tasarrufu sağlanmıştır.[4] 2022 yılından bu yana AB, ilk kez gazdan daha fazla yenilenebilir enerji kaynaklı elektrik üretmiştir. Enerji düşünce kuruluşu olan Ember'in raporuna göre, 2023 yılında AB elektrik karışımının %44'ü yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilmiştir.[5] Bu durum, Birliğin fosil yakıt kullanımını azaltmasını ve yenilenebilir enerji kaynaklarının artmasını sağlamış, enerji sektörü emisyonlarının düşmesine neden olmuştur. Ayrıca Kasım 2023 tarihinde "Yenilenebilir Enerji Direktifi" yenilenerek yürürlüğe girmiştir. Direktif, AB'nin yenilenebilir enerji tüketimindeki payını 2030 yılına kadar %42.5'e çıkarmayı hedeflemektedir.[6]

Şubat 2023 tarihinde Komisyon, REPowerEU kapsamındaki çabaları tamamlayıcı nitelikte olan "Yeşil Anlaşma Sanayi Planı"nı önermiştir. Bu plan, AB'yi karbonsuzlaştırma çabalarını teşvik etmeyi, temiz enerjiye geçişte önemli emtia ve teknolojiler için ithalat bağımlılığına karşı koymayı amaçlamaktadır. Bu hedefleri güvence altına almak için Komisyon, üç yasal düzenleme önermiştir. Bunlar; Elektrik Piyasası Tasarımında Reform, Kritik Hammaddeler Yasası ve Net-Sıfır Endüstri Yasası'dır. Elektrik Piyasası Tasarımında Reform; gazın aşamalı olarak kullanımdan kaldırılmasını hızlandırarak yenilenebilir enerji kaynaklarının payını artırarak fosil olmayan ve uygun fiyatlı bir enerji kaynağını sağlayarak AB endüstrisini temiz hale getirmeyi amaçlamaktadır.

Kritik Hammaddeler Yasası (CRMA), Avrupa sanayisi için kritik hammaddelerin güvenli ve sürdürülebilir bir şekilde tedarik edilmesini sağlamayı ve AB'nin tek ülke tedarikçilerinden yapılan ithalata olan bağımlılığını azaltmayı amaçlamaktadır. Yasa ayrıca, AggregateEU mekanizmasına benzer bir şekilde işleyen, talep toplama ve kritik hammaddelerin ortak satın alınması için bir mekanizma kurulmasını öngörmektedir.[7] Net-Sıfır Sanayi Yasası (NZIA), Covid-19 salgını ve Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı sonrası ortaya çıkan enerji krizinden sonra Avrupa'nın temiz enerji tedarik zincirlerinin dayanıklılığının artırılmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Enerjiden Sorumlu Avrupa Komisyonu Üyesi Kadri Simson, bu yasayla ilgili, "Rus fosil yakıtlarına olan bağımlılığımızı sona erdiren REPowerEU planıyla Avrupa'nın neleri başarabileceğini zaten gösterdik. Bu, sürdürülebilir ve yeşil bir enerji dönüşümünün bir sonraki adımıdır." demiştir.[8]

Sonuç olarak 2022 yılında başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı sonrasında ortaya çıkan enerji krizinin Avrupa piyasalarında büyük bir sarsılmaya yol açtığı söylenebilir. Birlik; Rusya'dan yapılan petrol ve gaz ithalatının, Avrupa enerji karışımındaki büyük payının, tek ve güvenilir bir tedarikçiye aşırı bağımlılık oluşturduğunu anlamıştır. AB, bu sorunu aşmak için REPowerEU planını uygulamaya koymuş; güvenilir ve çeşitli ortaklıklar kurarak enerji tedarikçilerini çeşitlendirmiştir. AB'nin yenilenebilir enerjiye geçiş çabaları, enerji bağımsızlığı ve arz güvenliği için iyi bir seçenektir. Dünyanın en büyük enerji ithalatçısı olan Avrupa'nın enerji kırılganlığı, yenilenebilir enerji modeline geçişle değişmeyecek olsa da bu durum, Avrupa'ya arz kaynaklarını çeşitlendirme fırsatını sunmaktadır

Kısacası REPowerEU planı, AB'nin enerji kriziyle başa çıkmasında çok önemli bir rol oynamaktadır. Ancak AB, bugüne kadar planda belirlenen hedeflerin çoğuna ulaşsa da elde ettiği başarılar uzun vadeli olmayabilir. Bu yüzden AB'nin gaz tüketimini azaltması, ithalat kaynaklarını çeşitlendirmesi, yenilenebilir kaynaklarını artırması ve karbonsuzlaştırma çabalarına devam etmesi son derece önemlidir.

Kaynakça

[1] "Ukraine crisis leaves Europe at an energy crossroads", Financial Times, <https://channels.ft.com/en/rethink/ukraine-crisis-leaves-europe-at-an-energy-crossroads/>, (Erişim Tarihi: 19.05.2024).

[2] "Report From The Commission To The Council review on the functioning of Regulation (EU) 2022/1369 on coordinated gas demand reduction, amended by Regulation (EU) 2023/706", EUR-Lex, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52024DC0088&qid=1716282728664>, (Erişim Tarihi: 19.05.2024).

[3] "Companies bid for 34 bcm of gas in new joint EU tender", Euractiv, <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/news/update-1-companies-bid-for-34-bcm-of-gas-in-new-joint-eu-tender-sefcovic-says/>, (Erişim Tarihi: 19.05.2024).

ANTİSEMİTİZM FARKINDALIK YASA TASARISI KİMİ HEDEF ALIYOR?⁵

Prof. Dr. Esat Aslan

STRASAM

05.05.2024

Bundan 30 sene önce Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'ye gittiğimde, Yahudiler ortalık yerlerde uluorta kendilerini açıkça deklere etmezlerdi. Geri dururlardı. Ancak şehirlerin "Yahudi Cadde (J=Jewish Street)"lerinde meydanlarında önce bir "Kosher" gözünüze ilişirdi, sonra da başı kapalı değil "kipa"lı, beli "ibrişim kuşaklı", her iki favorisi üzerine sarkan zülüf saçlı siyah takım elbiseli fötr şapkalı erkekleri görürdünüz, ama sadece buralarda. Ultra Ortodoks Yahudiler, İbranice ismiyle Haredi erkekleri, siyah kıyafetleri, cübbeleri, kipa ve şapkalı, zülüfleri ve pantolonlarının kenarlarından sarkan püskülleri dolanıp dururlardı. Onları görmüşsünüzdür, İstanbul'da yandan çarklı ada vapurunun vaz geçilmezleriydi, bir zamanlar. Minik Serçe Sezen Aksu'nun şarkılarındaki gibi. Başlarına taktıkları "kipa" isimli takkeninse, ibadet ederken Tevrat'tan gelen bir emir olduğuna işaret eden Harediler, Allah'ın sürekli üzerlerinde olduğunu hatırlatmak için gündelik hayatta da kipayı taktıklarını söylerler. Harediler, Tevrat'tan gelen emir nedeniyle Yahudilerin saçlarının kenarlarındaki zülüfleri tıraş etmemeleri gerektiğini bazı kimselerin de bu emri daha sıkı uygulamak için zülüflerini daha da uzun bıraktıklarını dile getirirler, sorduğunuzda. (1)

Yeri gelmişken söyleyelim. "Kosher" sertifikanız yoksa Musevi kitlelere ürünlerinizi satamazsınız, daha doğrusu ürün satabilmek için almanız gereken zorunlu bir sertifikadır, "Kosher Sertifikası". Eğer bu sertifikaya sahip değilseniz ne ABD'ye ve ne de İsrail'e gıda satmanız ya da gıda ihracatı yapmanız pek mümkün değildir, çünkü oralardaki ister Hristiyan olsun ister Müslüman toptancılar veya perakendeciler malınızı almazlar. Önce dükkânınızın görünür bir yerine "Kosher Sertifikası" nı asmanız gerekir. E peki, "Kosher Sertifikası" almanız için, ne yapmanız lazım? İnternette bulacağınız, bir sertifikasyon şirketi ile iletişime geçmeniz, bir form doldurmanız, işletmenizin kafasında kipası, beyaz sakalları olan bir denetmen tarafından denetlenmeniz gerekir. Bir iki hafta içerisinde denetmen işletmenize teşrif eder, biraz formalite ve ufak bir işletme denetlemesi sonrasında ayrılırken "herşey gayet güzel, faturanızı göndereceğiz, ödemeyi yaptıktan sonra sertifikanızı da merkez ofis yollayacaktır. " okeyini aldıktan sonra, yani toplam maliyeti: yaklaşık bir saat karşılığında 2.000 \$ yani 65.000 TL ödediğinizde sertifikanız cebinizdedir. (1) İş bu kadar kolay, yeter ki siz paradan haber verin. İçinizden şöyle bir soru da geçmez değil hani: "Ya kardeşim ben şimdi ne diyeyim, 2.000 \$ ve bir ziyaretle verdiğin sertifikayı niye istiyorsun sen benden? Kaldı ki kuru kaysımın helal olup olmadığını anlaman için sana illa bir logonun mu rehberlik ediyor olması şart? Her şey 11 Eylül 2001 Saldırısından sonra değişti, gelişti ve de Yahudiler ABD içerisinde daha görünür hale gelmeye başladılar. Bu tam anlamıyla bir meydan okuma şeklinde cereyan etmiştir. Daha doğrusu ikiz kulelere yapılan saldırıdan sonra kendilerini güçlü bir biçimde ifade etmeye başlamışlardır.

⁵ Kaynak: <https://strasam.org/strateji/ulusal-guvenlik/antisemitizm-farkindalik-yasa-tasarisi-kimi-hedef-aliyor-3210>

İsrail'in Gazze'ye yönelik soykırım mertebesindeki saldırıları devam ederken, ABD'de başlayan Filistin Destek eylemleri rezonatik bir olguyla dalga dalga büyümüş, ülke sathına yayılmıştır.

70 öğrencinin 17 Nisan 2024 tarihinde Columbia Üniversitesinde başlatmış olduğu protesto eylemleri önce Amerika geneline ardından da tüm dünyaya yayılmıştır. Columbia Üniversitesi yerleşkesinde Filistin için protesto gösterileri devam ederken, öğrenciler ABD karşı koyma refleksinin itici gücünü oluşturarak ülkenin dört bir tarafında bir intifada başlatmışlardır. Yani bir anlamıyla Üniversite yerleşkelerini, kampüslerini bir zemin olarak kullanmışlardır. Bir diğer anlamıyla yapılan eylemler kampuslarda bir intifadayı simgelemektedir. Olayların akışını kendi güvenlik güçleriyle engelleyemeyen Columbia Üniversitesi Rektörü Newyork Polis Departmanı (NYPD)'ye müracaat ederek yerleşkeye polisi devam etmiştir. Polisin yerleşkeye girmesiyle Pulitzer ödülleri dağıtılan Columbia üniversitesinde silahların ateşlenmesine, revolverlerin patlamasına neden olmuşlardır. Austin'deki Teksas Üniversitesinden Kaliforniya Üniversitesine, George Washington Üniversitesinden Harvard Üniversitesi ve Atlanta'daki Emory Üniversitesine kadar pek çok üniversitede benzer eylemler sürmektedir. Korku iklimini egemen kılan ABD güvenlik güçleri halkı ayırt etmeksizin Vietnam Savaşındaki bir Vietkong'a davranır gibi hareket etmektedir.

ABD Temsilciler Meclisi, ülke genelinde yayılan Filistin'e destek eylemleriyle mücadele etmek amacıyla "Antisemitizm Farkındalık Yasa Tasarısı'nı" oylamıştır. Yasama yetkisini üstlenen ABD Kongresi, 438 sandalyeli Temsilciler Meclisi ve 100 sandalyeli Senatodan oluşmaktadır. Temsilciler Meclisi Genel Kurulu'nda büyük bir katılımı yapılan oylamada 91 hayır oyuna karşılık 320 oy alan yasa tasarısı, ülke genelinde ABD'deki antisemitizmin gelmiş olduğu düzeyi göstermesi bakımından oldukça ilginç bir durumu da ortaya koymaktadır. 2003 yılında 6,7 milyon olan Yahudiler 2020'de 7,5 milyona çıkarak ABD nüfusunun yüzde 2,4'üne ulaşmışlardır. Büyük ölçüde paraya yön veren yüzde 2,4'ün Kongrede temsil oranı yüzde 32, yargıda ise görünürlükleri yüzde 25 civarındadır. İşte bu nedenle bu yasa tasarısıyla Yahudilerin eleştirilemeyeceğini ortaya konulmaktadır.

Yahudi "Antisemitizm Farkındalık Yasası" olarak adlandırılan bu yasa tasarısı, Eğitim Bakanlığının Uluslararası Holokost Anma Birliği (IHRA)'nin kabul ettiği antisemitizm tanımını baz almasını ve üniversitelerde de buna göre olayları tanımlamasını şart koşturmaktadır. IHRA'nın kabul ettiği antisemitizm tanımı, neredeyse Yahudilerle herhangi olumsuz bir ifadenin aynı cümlede kullanılmasına müsaade etmemektedir. Tanıma göre "Yahudiler veya kolektif olarak Yahudilerin gücü hakkında yalan, insanlık dışı, şeytani veya basmakalıp iddialarda bulunmak" suç kabul edilmektedir. Örneğin "Yahudiler medyayı, ekonomiyi, hükümet veya diğer toplumsal kurumları yönetiyor" ifadeleri söz konusu tanıma göre, suç kabul edilmektedir. Yahudi devletinin varlığının ırkçı bir çaba olduğunu iddia etmek de antisemitik olarak bağitlanmıştır. Tasarıyla İsrail'in kitlesel ölümlere neden olduğu bile söylenememektedir. (3)

"Antisemitizm Farkındalık Yasa Tasarısı" bir anlamda İncil'i Reddetme en hafifinden İncil'e Muhalif bir yasa tasarısıdır. Temsilciler Meclisi üyesi Matt Gaetz de tasarı oylanmadan önce yapmış olduğu açıklamada, oylanana tasarıncın İncil'e tezat oluşturduğuna dikkat çekmiştir. Malum İncil'de "Yahudilerin İsa'yı öldürdüğüne dair iddialar" yer almaktadır. Yasa tasarısı bütünüyle irdelendiğinde suç genellemeleri aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1. Yahudilerin Hz. İsa'yı öldürdüğünü söylemek,

2. İsrail Devleti ırkçıdır demek.
3. ABD'nin İsrail'i kayırdığını ileri sürmek.
4. Yahudilerin “medya ve siyaseti kontrol ettiğini” iddia etmek.
5. İsrail politikalarını Nazi politikalarına benzetmek,
6. Yahudileri “Holokost’u uydurmakla veya abartmakla” suçlamak.
7. İsrail’in eylemlerinden Yahudileri sorumlu tutmak
8. Yahudileri “vatandaşı oldukları ülkeden daha çok İsrail’e sadık olmakla” suçlamak.

Kardeşim sen ABD vatandaşıysın ama İsrail'i daha çok kayırıyorsun. Sen Yahudi olduğun için bu suç değil. Türkiye’de yaşıyorsun ve de Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıysın, ama Rusya’yı kayırıyorsun bu suç değil, gibi bir şey.

Temsilciler Meclisi üyesi Gaetz’in önemle belirttiği gibi Antisemitizm Farkındalık Yasa Tasarısı saçmalık bir yana anayasaya uygunluğu da tartışma konusudur. Çünkü Kongreye gelen tüm yasa tasarıları Anayasaya uygun olmak zorundadır ve özgür düşüncüyü yasaklamamalıdır. Gelin şimdi bu konuyu irdeleyelim, sevgili okurlar.

ABD’nin en üstün yasası tüm demokratik ülkelere olduğu gibi, bir önsöz, 7 madde ve 27 yasa değişikliğinden oluşan bir üst örgütlenme yapısını gösteren bir genel örgütlenme yasası hükmündeki Anayasadır. Anayasa yetkiyi ulusal ve eyalet hükümetleri arasında bölerek, federal bir sistem kurmaktadır. Aynı zamanda, yetkiyi bağımsız üç organ –yürütme, yasama ve yargı – arasında paylaştırarak dengeli bir ulusal hükümet oluşturur. Yürütme organı, diğer bir deyişle Başkan, ulusal yasaları uygular; yasama organı, yani Kongre, yasa yapar ve Yüksek Mahkeme ile diğer federal mahkemeler, yasaları yorumlayarak ve uygulayarak federal mahkemelerde görülmekte olan davaları karara bağlar. Anayasa’yı yorumlamada nihai yetki Yüksek Mahkeme’nindir. Yüksek Mahkeme, Anayasanın herhangi bir bölümü ile çatışan – federal, eyalet veya yerel- bir yasayı kaldırabilir. Anayasa’nın meclis komisyonlarında bütün önerge ve kararlarına son şekli verme görevi Yahudi kökenli Vali Morris’e verilmiştir. Bir başka deyişle Morris, fiilen Anayasayı “yazan” kişiydi. Belgenin bir orijinal kopyası Washington D.C.’de Ulusal Arşivler Binası’nda saklanmaktadır. Bu önemli belgeyi ben de yerinde gördüğümü sizlerle paylaşmak istiyorum.

“Kongre, dini bir kuruma ilişkin veya serbest ibadeti yasaklayan; ya da ifade özgürlüğünü, basın özgürlüğünü kısıtlayan; ya da halkın sükûnet içinde toplanma ve şikâyete neden olan bir halin düzeltilmesi için hükümetten talepte bulunma hakkını kısıtlayan herhangi bir yasa yapmayacaktır.” biçiminde “DİN, SÖZ VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ; TOPLANMA VE BAŞVURU HAKKI” başlığıyla ABD Anayasasında bağitlanmıştır. (4)

Bu maddenin gerekçeli hükmü ise “Kongre, dini bir kuruma ilişkin veya serbest ibadeti yasaklayan; ya da ifade özgürlüğünü, basın özgürlüğünü kısıtlayan; ya da halkın sükûnet içinde toplanma ve şikâyete neden olan bir halin düzeltilmesi için hükümetten talepte bulunma hakkını kısıtlayan herhangi bir yasa yapmayacaktır.” Biçiminde ifade edilmiştir.

Eğer bu yasa tasarısı, bu haliyle Senatodan da geçer, Başkan tarafından onaylanıp yürürlüğe girerse Tevrat'ın tahrif edildiğinin göstergelerinden birisi olarak inandığım Tekvin'de geçen bu kıssanın neredeyse yanlışlığı bile sorgulanır hale gelir. Bu durum şirk koşma ile eşdeğerdir:

Hazret-i Yakub, dayısının yanından Kenan diyarına dönerken, çölde bir adamla karşılaşır ve tanyeri ağarınca kadar onunla güreşir. Yakub, "Bırak gideyim." dediği hâlde, güreş tuttuğu kimse onu bırakmaz ve daha sonra o kişi Yakub'a, "Artık sana Yakub değil, İsrâîl (Yahudilerce: Tanrı ile güreşen) denecek. Çünkü sen, Tanrı ile ve insanlarla güreşip yendin!" der. (Tekvîn, 32/22-32) (2)

ABD'nin son yedi ay içinde BM'de İsrail adına dört veto kararı vermesi en sadık müttefikleri tarafından dahi tepkilere yol açmıştır. Örneğin 19 Nisan 2024 tarihindeki Filistin'in BM'ye tam üyeliği karar tasarısı öncesinde ABD, müttefikleri Ekvador, Japonya ve Güney Kore'ye kararı reddetmeleri için baskı yapmış ama nafiye baskı hiçbir işe yaramamıştır.

Eski bir asker ve diplomat olan ABD vatandaşı Ann Wright'ın dediği gibi bütün insanlık ona eşlik ederek onun bu tümcelerini haykıracağı bir yolun açılmış olduğunu sadece söylemekle yetinelim, sevgili okurlar: "ABD'den utaniyorum. İsrail ne suç işlerse işlesin onun korumalı anlayışı tam anlamıyla bir rezilliktir. (5)

Kaynakça

(1) Enes Canlı, "İsrail'deki dindar Yahudilere sorduk: Neden siyah giyiniyorlar, zülûf uzatıyorlar?" Anadolu Ajansı, 18.06.2022; <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israildeki-dindar-yahudilere-sorduk-neden-siyah-giyiniyorlar-zuluf-uzatiyorlar-/2616834/Erişim> Tarihi 05.04.2024/

(2) "Yahudiler, Hz. Yakub Peygamberin Allah'ı güreşte yenmesini nasıl açıklıyorlar?",06.07.2018; <https://sorularlailamiyet.com/yahudiler-hz-yakub-peygamberin-allahi-gureste-yenmesini-nasil-acikliyorlar/Erişim> Tarihi 05.04.2024/

(3) Dünya Gündemi, "Yahudiler Eleştirilemez", Aslında Gazetesi, 4 Mayıs 2024, s.6

(4) AMERİKA HAKKINDA, AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ ANAYASASI, Açıklamalı ABD Anayasası; file:///C:/Users/esatm/OneDrive/Masa%C3%BCst%C3%BC/080124_yedek/mut_0320den/abd-anayasasi.pdf Erişim Tarihi 05.05.2024/

(5) Ann Wright, "ABD'den Utaniyorum", Sabah Gazetesi, 28 Nisan 2024, s.10

2023 CEZA İSTATİSTİKLERİ RAPORU: AVRUPA'DA EN FAZLA MAHKUM VE TUTUKLU TÜRKİYE'DE

Türkiye, Avrupa Konseyi'ne üye ülkeler arasında 31 Ocak 2023 itibarıyla yaklaşık 350 bin kişi ile mahkûm ve tutuklu sayısının en yüksek olduğu ülke oldu. Lozan Üniversitesi tarafından hazırlanan 2023 yılı cezaevi raporuna göre, Türkiye'de 31 Ocak 2023 itibarıyla 348 bin 265 mahkûm ve tutuklu bulunuyor. Türkiye'yi, İngiltere (90 bin 964), Fransa (72 bin 294) ve Polonya (71 bin 228) takip etti. Rapor, Avrupa Konseyi üyesi ülkeler arasında cezaevlerinde mevcut kapasitelerin giderek arttığı sonucuna vardı. Mevcut 100 kişilik kapasiteler dikkate alındığında mahkum sayısı 31 Ocak 2023'te 31 Ocak 2022'ye kıyasla tüm üye ülkeler arasında ortalama yüzde 2 oranında arttı. Araştırmaya katılan yedi ülke, her 100 kişilik kontenjan başına 105'ten fazla tutuklu ve mahkûm düştüğünü bildirdi.

Bu oran Kıbrıs'ta 100 kişi başına 166 kişi iken Romanya'da 120, Fransa'da 119, Belçika'da 115, Macaristan'da 112, İtalya'da 109 ve Slovenya'da ise 107. Bu veri Türkiye'de ise 100 kişi. Avrupa genelinde Ocak 2022'den Ocak 2023'e kadar cezaevi nüfus oranlarında önemli bir artış yaşandı. Moldova bu bir yıllık periyot içinde yüzde 52 ile en yüksek artışa sahip ülke. Moldova'yı yüzde 26 ile Kuzey Makedonya, yüzde 25 ile Kıbrıs ve yüzde 15 ile Türkiye izledi. Cezaevi nüfusunun artışı sadece Malta (yüzde 22), Litvanya (yüzde 8,9), Estonya (yüzde 8,8) ve Yunanistan'da (yüzde 5,2) düştü. 23 ülkede ise sabit kaldı. Rapor, Avrupa genelindeki 48 cezaevi idaresinden toplam cezaevi nüfusu, tutukluluk oranları ve aşırı kalabalıklaşma düzeyleri ile cezaevi nüfusunun yaş, cinsiyet ve uyruklara göre profilleri, intihar ve firar oranları gibi verileri içeriyor.

Türkiye pek çok istatistikte zirvede

Türkiye, Avrupa Konseyi ülkeleri içinde 100 bin kişi başına düşen 408 kişilik mahkûm ve tutuklu sayısı ile en yüksek cezaevi nüfus oranına sahip ülke oldu. Türkiye, kendisine bu alanda en yakın ülke olan Gürcistan'ın (100 bin kişi başına 256 kişi) yaklaşık 1,5 kat önünde. Gürcistan (256), Azerbaycan (244) ve Moldova (242) bu istatistikte Türkiye'yi izleyen ülkeler. Personel başına 4,5 mahkûm ve tutuklunun düştüğü Türkiye, 31 Ocak 2023 itibarıyla bu oranın en yüksek olduğu ülke oldu. Türkiye'yi 2,7 ile Kuzey Makedonya ve Gürcistan ve 2,6 ile Sırbistan ve Kıbrıs takip etti.

500 binden fazla nüfusuna sahip ülkelerde cezaevlerindeki mahkûm ve tutuklu sayısındaki 2005'ten 2023'e en büyük artış da yine Türkiye'de oldu. Türkiye'de bu tarihler arasındaki cezaevleri nüfusu yüzde 439 arttı. Bu sıralamada ikinci sırada ise yüzde 76'luk oranla Kıbrıs var. Araştırmayı yapan ekibin lideri Lozan Üniversitesi'nden Prof. Marcelo Aebi, üst üste ikinci yılda da Avrupa genelinde hapisane nüfus oranının hafif bir artış gösterdiğini vurguladı.

Covid-19 salgınının olduğu yıllarda hapisane nüfuslarında yaşanan azalmanın, mahkumların serbest bırakılması ve suçlardaki düşüşle nedeniyle yaşandığını hatırlatan Prof. Aebi, buna karşın son iki yıldaki artışın, 2013'ten bu yana hapisane nüfusu oranlarındaki genel güçlü düşüş eğilimiyle tam bir tezat oluşturduğunu söyledi. Prof. Aebi, "Aşırı kalabalığın devam etmesi birçok cezaevi idaresi için önemli bir sorun olmaya devam ediyor" dedi. Avrupa genelinde şiddet ve uyuşturucuyla ilgili suçlar, mahkumların hapis cezalarını çektikleri başlıca suçların yarısından fazlasını oluşturuyor.

Araştırmaya göre, uyuşturucu suçları hükümlü nüfusun yüzde 19'unu oluşturuyor. Bunu yüzde 13'lük oranla cinayet ve cinayete teşebbüs, yüzde 12'lik oranla hırsızlık, yüzde 8,9'luk oranla

cinsel suçlar izliyor. 31 Ocak 2023 tarihinde, Avrupa cezaevlerindeki mahkumların ortalama olarak neredeyse üçte biri tutuklu yargılanıyor. Yargılama öncesi tutukluların oranının en yüksek olduğu ülke yüzde 55'lik oranla Arnavutluk. Bu oran Ermenistan'da yüzde 53, Lüksemburg'da yüzde 49, İsviçre'de ise yüzde 46 seviyesinde. Avrupa cezaevlerindeki mahkumların ortalama yüzde 27'si ise yabancılardan oluşuyor.500 bin'den fazla nüfusa sahip ülkeler arasında, cezaevlerinde en yüksek yabancı oranına sahip ülke yüzde 78 ile Lüksemburg oldu. İsviçre'de bu oran yüzde 71, Yunanistan'da yüzde 57, Kıbrıs'ta ise yüzde 55 olarak belirlendi.

ALTAY TANKI SERİ ÜRETİME GEÇİYOR

Savunma Sanayii Başkanı Haluk Grgn, Türkiye'nin yerli ve milli tankı ALTAY'da seri üretime geçildiğini açıkladı.

TRT HABER

Yerli ve Milli
Zırh Sistemi

Yüksek
Mayın Koruması

Nükleer ve Kimyasal
Tehdit Algılama
Sistemi

Maksimum hız
65 km

Su altı geçiş
4 m

Motor maksimum güç
1500 BG

ATEř GÜCÜ

Ana silah 120 MM L55 YVSZ - SETSZ (SMOOTHBORE)
Lazer Güdümlü Tank Topu Atabilme Yeteneđi
40 Adet Mühimmat Tařıma
7,62 MM Eř EKSENLI MK. TF.

UZAKTAN KOMUTALI SLAH SSTEM

12,7 mm
7,62 mm Mk.Tf.
40 mm BA
Otomatik Hedef Takibi

Kaynak: <https://www.trthaber.com/infografik/ssb-baskani-mujdeyi-trt-haberde-acikladi-altay-tanki-seri-uretime-gecti-393.html>

TÜRKİYE'NİN SU KARNESİ

Küresel iklim krizinin belki de en çok etkilediği konu su. Dünya gibi Türkiye de muhtemel bir su kriziyle karşı karşıya. Gelin Türkiye'nin su karnesine yakından bakalım.

Türkiye yıllık **112 milyar m³** su rezervine sahip ve bunun yıllık **58 milyar m³** tüketiliyor.

45 milyar m³'ü tarımda, **13 milyar m³**'ü sanayi ve içme suyu temininde kullanılıyor.

Türkiye kişi başına düşen **yıllık 1312 m³ su** ile su stresi yaşayan ülkeler kategorisinde yer alıyor.

SUYU KORUMAK İÇİN NELER YAPABİLİRİZ?

Tesisatlardaki su kaçakları giderilebilir.

Sebze ve meyveler akan suda değil, kabın içinde yıkanabilir.

Kişisel temizlik ve bakım yapılırken musluklar kapatılabilir.

Tarımda yüzey sulama yerine yağmurlama, damla sulama yöntemi kullanılabilir.

Balkon, bahçe ve otomobil gibi alanlar hortumla değil, kovaya su doldurularak yıkanabilir.

Tuvalet sifonlarının rezervuarları küçültülebilir.

TRT HABER

Kaynak: DSI

Avrupa Parlamentosu seçimleri

1

AP nedir, başlıca görevleri nelerdir?

Yasama yetkisini AB Konseyi ile paylaşır. AB'nin bütçesini onaylar. AB kurum ve organlarını denetler

2

Mevcut AP'de kaç siyasi grup var?

Avrupa Halk Partisi (EPP) - 177
Sosyalistler ve Demokratlar (S&D) - 139
Avrupa'yı Yenile (Renew Europe) - 102
Yeşiller/Avrupa Özgür İttifakı - 72
Avrupa Muhafazakarı ve Reformistleri (ECR) - 68
Kimlik ve Demokrasi (ID) - 59
Sol - 37
Bağımsız vekiller - 50

3

Siyasi gruplar neye göre oluşturuluyor?

Üye ülkelerden siyasi partilerin AP'ye gönderebildikleri milletvekilleri, Avrupa çapında kendileriyle benzer düşüncelere sahip mevkidaşlarıyla koalisyonlar kuruyor

Her grubun, 7 AB ülkesinden en az 23 milletvekilini içermesi gerekiyor

4

AP seçimleri için oy kullanma süreci nasıl?

6 Haziran Hollanda, 7 Haziran İrlanda, Çekya ve Estonya, 8 Haziran İtalya, Malta, Slovakya ve Letonya, 9 Haziran Almanya, Fransa, İspanya, Polonya, Romanya, Belçika, Portekiz, Yunanistan, Macaristan, Finlandiya, Avusturya, Bulgaristan, Danimarka, Finlandiya, Hırvatistan, Litvanya, Slovenya, Lüksemburg, GKRY

5

Kimler oy kullanabiliyor?

18 yaşından büyük tüm AB vatandaşlarının yanı sıra, Belçika ve Malta'da 16; Yunanistan'da ise 17 yaşından büyük olan vatandaşlar oy kullanabilecek

6

Hangi ülke kaç milletvekili çıkaracak?

Almanya 96, Fransa 81, İtalya 76, İspanya 61, Polonya 53, Romanya 33, Hollanda 31, Belçika 22, Portekiz, Yunanistan, Macaristan, İsveç ve Çekya 21, Avusturya 20, Bulgaristan 17, Slovakya, Danimarka ve Finlandiya 15, İrlanda 14, Hırvatistan 12,

Litvanya 11, Letonya ve Slovenya 9, Estonya 7, Malta, Lüksemburg ve GKRY 6'şar milletvekili

7

Avrupa seçmeni yüksek katılım gösteriyor mu?

Son seçime katılım %50,66
Seçim anketine göre bu sene katılım %60 olabilir

8

Seçmenler, oylarını neye göre verecek?

Hayat standartlarındaki düşüş, enflasyon, savunma ve güvenlik tehditleri, iklim değişikliği, göçmen krizi

9

Seçim sonuçlarıyla ilgili beklentiler neler?

Aşırı sağcı partilerin oy oranını artırması bekleniyor

10

Seçimden sonra ne olacak?

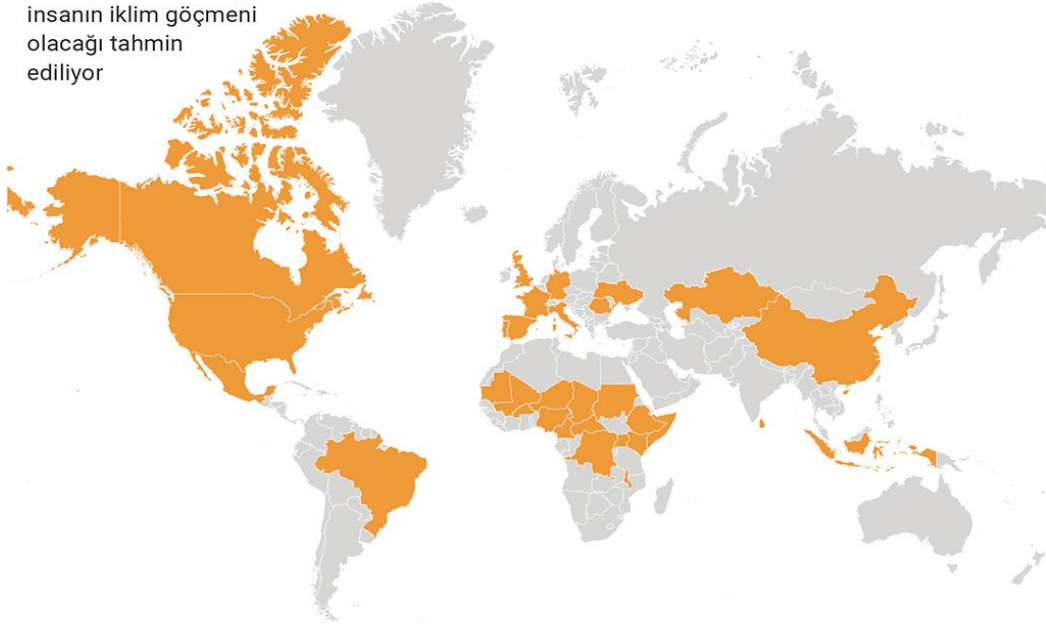
9 Haziran'da resmi olmayan ilk sonuçlar elde edilecek. İlk Genel Kurul toplantısı 16 Temmuz'da yapılacak. AB Konseyi'nin yeni başkanı 1 Aralık'ta görevine başlayacak

İklim değişikliği kuraklığı, kuraklık iklim değişikliğini tetikliyor

BM, 1972'de Stockholm'de düzenlenen evre Konferansı'nda aldığı kararla, 5 Haziran'ı "Dünya evre Günü" olarak kabul etti

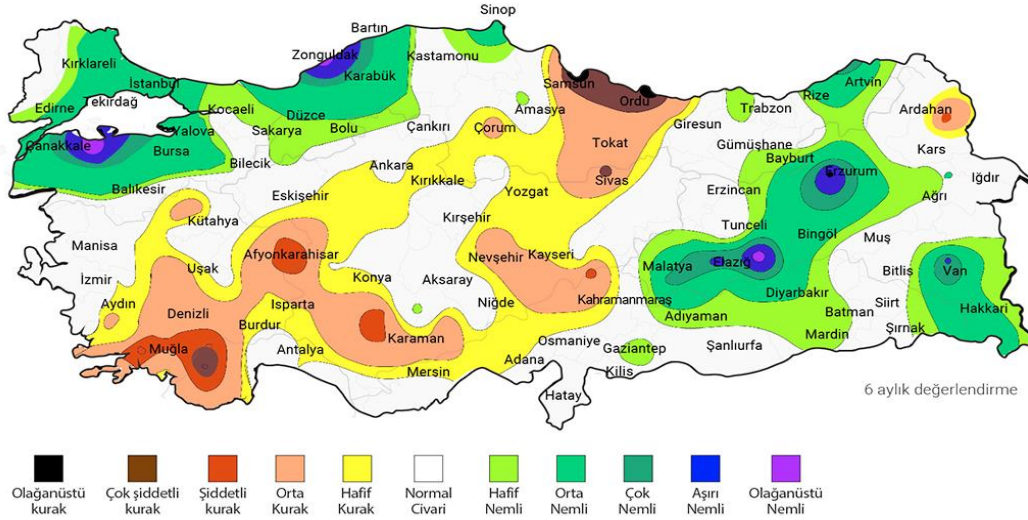
■ Kuraklık ilan eden ülkeler (2022-2023)

İklim değişikliğine bağlı olarak 2050 yılında 216 milyon insanın iklim göçmeni olacağı tahmin ediliyor

Türkiye kuraklık haritası (Nisan 2024)

Türkiye'de Doğu Karadeniz'den, Samsun ile Ordu kesiminden başlayıp Antalya, Muęla hattına gelen bir kuşakta, son 6 aydır yoğun bir meteorolojik kuraklık yaşanıyor

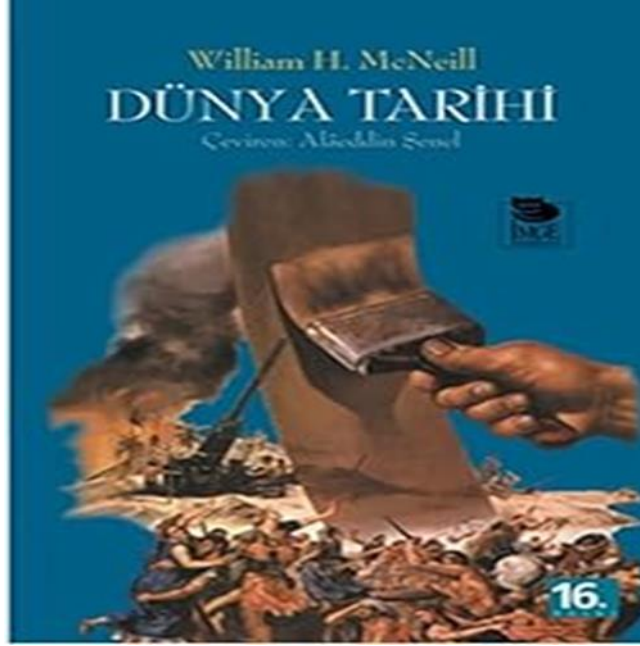

05.06.2024 Kaynak: MGM, BM, NOAA

Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/39707>

KİTAP TAVSİYESİ

William H. McNeill'in 1967'deki ilk baskısından sonra tarihin akışını 1999'a dek getirdiği baskısından, yapıtı 2. baskısından Türkçeye kazandıran Alaeddin Şenel tarafından yeniden çevrilmiştir.

Dünya Tarihi, öğrenciler ve akademisyenler kadar genel okuyuculara da seslenmektedir.

Yapıt, insanlığın ekonomik, toplumsal, düşünsel evriminde uygar toplumlar kadar yerleşik çiftçi ve göçebe çoban toplulukların, Batı kadar Batı dışındaki kültürlerin katkılarını da vurgulamaktadır.

Dünyanın belli başlı coğrafyalarında tarihin dönüm noktası oluşturan kilometre taşlarında üretim teknolojilerinin yanı sıra savaş teknolojilerinin etkilerini, uygarlıklar arası etkileşimle dünya çapında kurulan ve bozulan dengeleri, hegemonyaları ve barbar toplumlar ile uygar toplumların kapışmalarını izlemektedir.

Dünya tarihini -okunabilir kalınlıkta- tek bir cilde sığdırmasıyla ün kazanan bu yapıt, üç kronoloji tablosu, kırk bir haritası, insanın kültürel gelişmesini sanat yapıtlarında izleme olanağı veren yetmiş beş fotoğrafıyla, farklı kuramlara dayanan inanılmaz zenginlikte ve çeşitlilikte kaynak yapıtlar listeleriyle gerçek bir genel kültür hazinesidir.

McNeill'in, tarih anlayışlarını ve kendi tarihi anlayışında oluşan değişikliği anlatan, bu Türkçe çeviriye alınan 1994 tarihli "Dünya Tarihinin Değişen Biçimi" yazısı ile Alaeddin Şenel'in kitaptan derlediği "Kronoloji" ekleri yapıtın kaynak ve başvuru niteliğini artırmaktadır.